

DE UITKIJK

WEEKBLAD VOOR OUD-ILLEGALE STRIJDEERS

REDACTIE-ADRES: LORENTZKADE 394, HAARLEM
ADM.-ADRES: KINDERHUISVEST 17, HAARLEMABONNEMENTSPRIJS:
F 2.50 PER KWARTAAL F 10.- PER JAAR

We zijn weer vrij!

*** De bevrijding is voor ons, bewoners der drie hongerprovincies Utrecht, Noord- en Zuid-Holland niet gekomen als een verrassing: zo overrompelend als de oorlog voor Nederland op 10 Mei 1940 uitbrak, zo langdradig was het einde! Tijdens de afgelopen weken hebben wij de dag der bevrijding steeds duidelijker zien naderen en wij hebben ons op de vele vreugden als problemen, die de vrijheid vergezellen, reeds enigszins kunnen bezinnen.

Wij mogen God dankbaar zijn en ons gelukkig prijzen, dat de Duitse troepen niet gewapenderhand uit onze gewesten verdreven zijn, duizenden mensenlevens zouden midden in hun bloei zijn geknakt, onze prachtige steden met hun kostbare historische bouwwerken zouden onherstelbare schade hebben opgelopen of volkomen zijn verwoest.

De tol, die wij aan deze oorlog betaald hebben, is zwaar genoeg, de offers, die Nederland gebracht heeft, stoffelijk als geestelijk, wegen ruimschoots op tegen die der andere met ons verbonden landen. Het is nuttig zulks te constateren en in de toekomst scherp voor ogen te houden. Dat zal kracht en gewicht bijzetten aan onze stem op komende internationale conferenties.

We zijn weer vrij!

Wat dit betekent zullen wij in zijn geheel moeten herontdekken! Het betekent niet uitsluitend door de straten hossen en „Oranje-boven” zingen, vrijheid houdt nog iets anders in dan een snelle aanvoer en distri-

Leve de Koningin!

butie van voedsel, hoe dringend noodzakelijk en van primair belang dit laatste voor de drie hongerprovincies ook is. Vrijheid betekent, dat wij in de eerst komende weken gehoorzamen aan het wettige gezag en niet vervallen in onvruchtbaar gekanker als niet alles van meet af aan uitstekend verloopt. Bedenkt, dat de nieuwe regeerders voor een ontzaglijk moeilijke taak staan, Nederland is nagenoeg van alle communicatiemiddelen beroofd, op administratief gebied heerst een chaos, vele leidende figuren zijn uit ons midden weggerukt, wij zijn ten dele van

elkander vervreemd. Noord van Zuid en bovendien nog van allen, die tot ons komen van overzee, vijf jaren of langer gescheiden van hun gezinnen en verwanten.

Wij moeten nu elkander helpen, zonder aanzien des persoons, over alle kloven van confessionele en politieke gezindheid heen; en geduldig afwachten waar dit geboden is. Onze vrijheid vraagt die zelftucht.

Onze geestelijke vrijheid nieuwe groeissappen te doen toevloeien zij één der allereerste zorgen.

Onze jeugd is bandeloos en ten dele verwilderd. Vijf jaren lang is haar alleen gepredikt de vrijheid van het verzet. Zij heeft niet geleerd ordelijk te denken. In huis en daarbuiten ontbrak de lucht, die van den jongen den man maakt en van het meisje de vrouw, en de betekenis en functie der stoffelijke dingen ging voor hun blikken teloor in de herwaardering aller waarden.

Onze jeugd heeft de hoge vreugde niet gesmaakt zorgeloos op te gaan in de vredige stemming van een soele zomeravond aan het strand of op de hei; zij heeft niet geleerd de roep der vogels te verstaan, noch het heimwee bespeurd in de wiekslag van vogels uit verre landen. Onze jeugd werd oud op de dag, dat zij ontdekte, dat met een distributiekaart veel van wat onbereikbaar leek binnen de handgreep kwam te liggen. Toen verduisterde voorgoed de glans in hun ogen en hun lach kreeg iets begeerlijks en rauws.

Hard zal er moeten worden gewerkt om te herstellen wat de oorlog in hart en geest van onze jeugd vernield heeft.

Vele volwassenen, in het bijzonder zij, die niet op eigen oordeel varen, zijn na vijf jaren van intensieve propaganda, in pers en radio vooral, bacillendragers geworden van Nazidenkbeelden, zonder dat zij zulks beseffen. Zij noemden het interessant de fluwelen praatjes van Max Blokijl te volgen, maar zij vergaten, dat het een waren vaderlander niet paste naar dien verrader te luisteren, evenmin als het bekijken van Duitse journaals en films.

Wij allen, zonder uitzondering, zijn afgestompt. De een neemt het met de eerlijkheid niet zo nauw meer als vroeger, de ander is wreder en onbarmhartiger geworden, door de gedwongen werkloosheid zijn velen niet vrij van gemakzucht en zij spannen zich alleen dan in, wanneer zij er van overtuigd zijn, er beter op te worden en stoffelijk voordeel te behalen.

Al deze smetten, in de oorlogsjaren opgelopen, zullen wij snel en grondig moeten verwijderen. De vrijheid, die thans ons deel is geworden, legt tevens een zware verantwoordelijkheid op. Nu worden wij niet langer geleid, nu volgen wij niet meer de bevelen op uit vrees voor concentratiekamp of kogel, maar uit eigen, vrije wil, uit persoonlijke overtuiging. Niet één leider regeert, wij zelf regeren en dit houdt in, dat eenieder verplicht is mede te werken aan het welzijn van geheel het volk.

Van onze autoriteiten verlangen wij, dat zij snel en doortastend zullen optreden, zodat het onvruchtbare geredetwist, dat aan gemeenteraadszaal en kamergebouw een slechte naam bezorgd had, voorgee tot het verleden zal behoren. Een krachtig bestuur overtuigt door daden en niet met woorden. Een snel ingrijpen tegen volksverraders, collaborateurs en profiteurs, opdat na zoveel jaren van onrecht eindelijk gerechtigheid geschiedt, zal velen die aanvankelijk een afwachtende, misschien onwillige houding aannemen, met het nieuwe bestuursapparaat en met de nieuwe gang van zaken verzoenen.

Plaatst u niet buiten de rij der werkers aan de wederopbouw. Niemand kan gemist worden; allen zijn nodig, van hoog tot laag, opdat ons zwaar getroffen vaderland weer spoedig welvaart verschaffe aan zijn bewoners.

Van vele zijden bereikte ons het verzoek het Welkomst-artikel, dat in het bevrijdingsnummer van De Fluistervink geplaatst werd, over te nemen in De Uitsluit, vooral met het oog om te bewaren en door te geven aan familie en vrienden, die thans niet te bereiken zijn. Wij voldoen gaarne aan dit verzoek en laten het hieronder in zijn geheel volgen.

Welkom

Wij begroeten u, onze bevrijders!

Wij heten u hartelijk welkom!

Gij hebt de wolk van verdrukking verdreven en de zon der vrijheid en van oranje weer doen stralen in onze harten. Welkom!

Gij, die bedekt zijt met het stof onzer wegen, de kruitdamp van vele, roemrijke slagvelden hangt nog om u, in uw oren dreunt het rumoer nog na der vinnige gevechten: aanschouw onze uitbundige vreugde!

Met wapperende vlaggen en feestelijk oranje begroeten wij u, onze harten staan voor u open.

Gastvrij nemen wij u in ons midden op. Moge de dag van onze bevrijding in uw herinnering blijven voortleven als een dag van onvergetelijke ontroering, ook voor u.

En met gebogen hoofd willen wij, juist op deze dag, herdenken uw dappere kameraden, die gevallen zijn voor de vrijheid en voor ons, die geknecht werden en uitgehongerd en achtervolgd. Nu rusten zij in onze stille, koele polders en in de schaduw van onze steden en dorpen. Boven hun graven ontspruit het groene gras.

Hun namen en daden staan diep in onze harten gegrift. Wij zullen hun graven verzorgen met warme liefde, als waren zij de diep betreurde, eigen zonen van ons volk.

De grond van Holland bergt reeds vele vrijheidshelden, hier gevallen in de loop der eeuwen.

Wij begroeten u, verwanten en vrienden, die met de zegevierende troepen gekomen bent van overzee.

Vijf jaren scheiden ons.

Schrik niet als gij ons hard vindt, verdord en verbitterd.

Vijf jaren lang zijn wij vertrappt. Onze kinderen hebben geen jeugd gekend, onze jongelingschap is opgejaagd, door onze straten heeft het knallen der vuurpeletons weerklonken.

De hesten onder ons zijn gestaaid, velen zijn voor hun leven gebroken.

Grauw van honger en van ontbering treden wij u tegemoet en slaan een brug over de kloof, die de woeste stroom dezer bittere oorlogsjaren tussen u en ons heeft gesleten.

Wij hebben geleerd karig te spreken, snel te handelen.

De broederschap hebben wij ontdekt, samengedreven als een kudde door nood; de broederschap van gezamenlijk leed en van gemeenschappelijke zorgen.

Op één punt kennen wij geen verdeeldheid meer: door elk van ons, door allen tezamen moet er gewerkt worden aan de wederopbouw.

En welkom gij, verwanten en vrienden, die uit de Zuidelijke provincies tot ons komt.

Wat hebben wij u benijd, omdat gij reeds bevrijd waart en met welk een bange gevoelens hebt gij aan ons gedacht tijdens de afgelopen maanden van winter en voorjaar.

Ja, die winter!

Wr, die hem bevochten hebben, vergeten hem niet meer.

Vele jaren van onderdrukking hebben wij gemeenzaam met u gedeeld. Door deze winter zijn wij alleen gegaan. Dit heeft ook tussen ons, die zo veel onrecht samen verduurd hebben, een verwijdering doen ontstaan, vereenzaming en verwreemding.

De winter was onze doodstrijd!

Door de straten van onze steden knalden de alarmschoten der slavenjagers tijdens de grote razia's, die in het najaar begonnen. Velen van onze mannen en zonen, weggedreven als vee, rusten in de gehate Duitse bodem....

Toen kwam de stoet van trekkers en treksters naar het platteland. De wegen, die naar de dorpen leidden, werden litanieën van leed en van al-menselijke ellende. Door sneeuw en hagel, regen en strimende wind zijn zij gegaan, de voedselhalers, Noordwaarts en Oostwaarts, met bebloede voeten, met ruggen kreunend onder de last.

Ja, die winter....

De pleinen van onze steden zijn gedrenkt met het bloed van naamloze helden en van weerloze onschuldigen, gevallen onder de maaiende kogelregen van het vuurpeleton.

Onze ogen zijn gewend geraakt aan het dood neervallen, uitgeput door honger en ellende, van mannen en vrouwen, midden in de druk bevolkte straten en plantsoenen, die gij niet meer herkent, beroofd van bomen en heesters.

En onze oren zijn verhard door het smeken van onze kinderen om een bete broods, dat wij niet konden geven en door hun klagen over kou, die wij niet konden verdrijven.

Die barre, eenzame weg van najaar en winter en voorjaar zijn wij alleen gegaan en dat heeft ook tussen ons, die zo veel leed gezamenlijk hebben gedragen, kloven geschuurd, die wij ons haasten te overbruggen.

Welkom, gij allen!

Zet u, met ons, aan de wederopbouw!

N. F. HEERKENS * * *

LANGS DE STRAAT

Een blinkende bommenwerper scheert laag over de daken. Men zwaait en juicht. Dan zwelt de daver der motoren aan: een heele eskadrille raast voorbij. Duidelijk zijn de herkenningsteekens te onderscheiden. Men ziet ook de mitrailleurloopen en de geschutskoepels. Nimmer te voren heeft men die gigantische machines van zóó nabij gezien. En opnieuw laat het enthousiasme op. Daar zijn ze dus, de „Vliegende Forten” van de Amerikaanse luchtmacht. Ook een enkele Engelse machine is er bij. Juist wijken de wolkenflarden uiteen, de Meizon zet alles in gloed. Het geronk der motoren overstemt de juichkreten. Steeds nieuwe formaties vliegen aan. En geboeid staart men naar boven. Daar vliegen ze: de Amerikanen en de stoere kerels van de R.A.F. Wat hebben zij al beleefd in die grimmige gevaarten, die zij zoo feilloos besturen? Jaar in, jaar uit hebben zij hun leven gewaagd. We hebben hen hooren vliegen in den nacht, we hebben hun machines zien blinken in de stralbundels der zoeklichten. We hebben de toestellen zien manoeuvreeren temidden der barstende granaten. We hebben menige machine zien neerstorten in een baaierd van vlammen en rook....

Maar steeds opnieuw zijn ze opgestegen deze vastberaden kerels. Zij hebben den strijd met het Nazi-monster aangebonden toen het oppermachtig scheen. In een tijd toen Göring nog brallen kon dat er nimmer een geallieerd vliegtuig boven Berlijn zou komen. Doch thans vliegen die zelfde machines boven een land in feesttooi. Bommen voeren ze niet eens mede; ze brengen voedsel aan een uitgehongerde bevolking. Geen Duitsch afweerkanon blaft meer. Van Berlijn, dat het centrum van het nieuwe Europa moest worden, rest slechts een rookende puinhoop. En waar is Göring zélf? „Kanonnen zijn beter dan boter,” heeft hij eens gezegd. Het Duitsche volk jubelde. Thans krijgt het gelehenheid die uitspraak eens te overdenken.

Een bange droom is voorbij. Alom wappert weer de vertrouwde driekleur. We zijn VRIJ. Welk een nieuwe inhoud heeft dat woord gekregen! „Vrij”, het was voor ons een woord uit de schoolliedjes. Wie dacht daar nog bij na? Doch vijf jaar van knechtschap en onderdrukking hebben ons geleerd wat VRIJHEID waarlijk betekent.

Geen huis zonder vlag, geen knoopsgat zonder oranje. Dekt overal de vlag de lading? De al te markante gevallen zijn

reeds gesignaleerd en afgeschapt. Doch zijn er nu alleen nog maar „goede” Nederlanders?

Een land in feesttooi en een volk in feeststemming. Op het marktplein van een oude stad krijgt een standbeeld een oranje sjerp. De menigte juicht. Wat jongelui versjouwden een versplinterd bord: „Volksche Wacht”, een herinnering aan den tijd van Ras, Bloed en Bodem. Algemene hilariteit. Een nieuwe stoet komt aangemarcheerd met Duitse verkeersborden en een haast vergeten affiche: „Indië verloren, rampspoed geboren. Wat nu? Mussert spreekt! Tja, dat manneke Mussert, bij de gratie van Hitler leider van het nederlandse volk. Thans bungelt zijn portret aan een inderhaast gebouwde galg. Daaronder vergaapt zich een menigte met feestmutsen en toeters. Daar knalt ook al de eerste voetzoeker... Even is er wat opschudding. Een ploeg luchtbeschermers rolt een karretje voorbij, volgestapeld met de rode collectebussen van „Winterhulp”. Nieuwe vrolijkheid. De verbroedering is algemeen op dat volle marktplein. Men wenscht elkaar geluk, men wisselt de laatste berichten uit. Is er al iets bekend van de nieuwe rantsoenen? Men mompelt van twee brooden per week. Denk u in, twee heele brooden! En meel schijnt er óók nog te komen. Zelfs suiker en chocolade. Is het te gelooven? Als een laatste herinnering aan het tijdperk van honger, kou en duisternis rijdt een Duitse vrachtauto voorbij. Nog steeds dragen de grauwe benden van Hitler machinegeweren en revolvers. Maar het zijn niet de gezichten van Mei 1940, die men boven de uniformkragen ziet. De legende der onoverwinnelijkheid is dood. Tusschen de Meidagen van toen en die van het blijde heden liggen namen, die begripen werden: Stalingrad, Bayeux, Remagen. Nu verandert opeens het aspect van dit feestelijke marktplein. Er gaat een schok door de menigte. Gejoel en gefluit. De halsen rekken zich, daar is iets te zien. Er is inderdaad iets te zien: een kaalgeschoren meisje....

Men begrijpt deze uitingen van volksjustitie. Terwijl onze gevangenen in de concentratiekampen zuchten en onze mannen en jongens als wild werden opgejaagd, liepen zij tartend aan den arm van een of anderen Hitler-knecht. Terwijl Seyss Inquart en Rauter ons volk terroriseerden maakten zij goeden sier met het tuig, dat de bloedbevelen ten uitvoer bracht.

„Net goed”, zegt een keurig oud heertje. „Nu kunnen ze straks tenminste niet met de Canadeezen uit.”

Hij heeft gelijk. Voor de eerste paar maanden zijn deze meisjes geteekend. Doch men bekijkt toch ietwat argwanend de hossende stoet, die het vernederde meisje vergezelt. Gaan al die lieden zelf vrij uit? Want men herinnert zich méér bittere ervaringen. Hoe was het met die drom, „die zich steeds rond het tentje der „Winterhulp”-loterij verdrong? „Geven doen we niet, maar gokken mag.” En hoe was het ook alweer met die lange files voor de bioscoop-theaters, waar de propaganda-producten der Nazi-filmindustrie draaiden? „Tja, een verzetje moet een mensch hebben in dezen beroerden tijd? En wie sprak daar van zwarte handelaars, die met bankjes van duizend gooiden? Van vrij-

A hearty welcome to our liberators

You have fought in the blazing sands of El Alamein, the glory of Monte Cassino and of the Italian battlefields will keep your name alive for many generations to come, in great suspense we have followed your feats of arms in the rich plains of Normandy, how we have accompanied you in our hearts during your marvellous advance through Belgium, the epic of Arnhem is indelibly printed on our minds. Your banners are covered with glory as the legions of Hannibal and the glorious soldiers of Napoleon.

Welcome in our midst!

We greet you as our own sons. That you may find rest and relaxation here and that the friendship, which unites us, may become stauncher and more indissoluble.

DE UITKIJK.

willige „spitters” en sloopers-met-een-premie? Gezwegen nog van zoo menigen braven boer....

„Als ik ooit nóg 's begin, word ik boer”, zegt een humorist. „In den oorlog word je rijk en tusschen twee oorlogen in, krijg je crisis-steun.”

Versche bloemen dekken de graven onzer gevallen in den strijd voor de vrijheid. „Terroristen en Saboteurs”, schold Seyss Inquart hen. Dat is een questie van terminologie. Doch deze terroristen en saboteurs waren het, die onzen naam hoog hielden in den vreemde. Dat Nederland nog steeds met eere wordt genoemd, is hún werk. Nimmer mag ons volk hun nagedachtenis vergeten.

Een schat van voorjaarsbloemen wordt aangedragen. Op deze plaats stonden enkele weken geleden de twintig mannen voor de loopen van het vuurpeleton. De menigte ontbloot het hoofd. Opnieuw komen er bloemen.

Doch met bloemen strooien alléén komen wij er niet. En het is heusch niet zo heel moeilijk thans met een raar feestpetje te loopen of een meisje na te jouwen. Hoe de toekomst worden zal, weet niemand. Doch wel is het duidelijk, dat het Vaderland straks andere dingen van ons vragen zal dan het produceren van wat goedkope lol.

Volk van Nederland, ons land gaat herrijzen. Bedriegen de voortekenen niet, dan zal het vergroot uit deze chaos naar voren komen. Veel moeilijkheden wachten ons; het wordt geen gemoedelijke tijd, die ons thans komt.

Vergeten wij in den feestroes van het heden den ernst van onze toekomst niet. De strijd is nog niet gestreden. Thans gaat het er om een waarlijk groot volk te worden. Een volk dat groot is in ál zijn geledingen en dat de ware vrijheid weet te onderscheiden van ongebondenheid.

Haarlem viert de bevrijding

Hoe het nieuws ontvangen werd

Het hing in de lucht maar toch

Vrijdagavond 4 Mei 1945

Menig Haarlemmer had nog deze avond met zijn kristalontvanger naar Radio Oranje geluisterd, maar geen woord had hij horen verluiden over een capitulatie of iets dat daarop zou lijken. De weinige bevoorrechte lieden, die de uitzendingen van Herrijzend Nederland konden volgen en die reeds te kwart voor negen het grote nieuws bekend maakten van de capitulatie der Duitse troepen in N.W.-Duitsland, Denemarken en Holland, vonden dan ook aanvankelijk niet zo grif geloof. Maar toen men na de uitzending van de B.B.C. te negen uur zekerheid kreeg, stortten vreugde en blijdschap zich als een lawine uit over de burgerij. Ja, inderdaad, de vrijheid daagde. Over enkele uren zouden wij verlost zijn uit onze Mofse slavernij. Na vijf lange jaren van geestelijke knechting, vrijheidsroof, brutale plundering en patriottenmoord, moesten onze onderdrukkers eindelijk de vlag strijken. Morgen zijn wij dus vrij! Werkelijk vrij!!

Sinds Zondag 29 April hadden wij dit nieuws al iedere dag, telkens met hernieuwde hoop en steeds sterker verlangen, tegemoet gezien, doch nu, na een week van grote verwachtingen en hevige teleurstellingen was ons vertrouwen op een spoedige en onbloedige bevrijding danig geschokt. En nu, Vrijdagavond, is het dan toch zo ver; morgen wacht ons niet de zoveelste ontgoheling, neen, de gulden vrijheid is nabij!!

Alle Haarlemmers verlieten op dit bericht hun woningen en stroomden de straat op. Wat gelden nu nog moffenbevelen? Niets immers! De een klopte zijn buurman en samen gingen zij dan verder om het nieuws te verspreiden tot in alle huizen van hun straat. Weldra stond men overal in groepjes voor de huizen het nieuws en de toestand te bespreken. Buren en kennissen drukten elkaar de handen. Wildvreemde mensen, die het bericht bevestigden, werden midden op straat omhelsd en menig meisje viel den jongeman, die het nieuws kwam brengen, om de hals en bedankte hem met klinkende kussen voor deze overweldigende tijding. De jeugd was niet meer te houden.

Een vrolijke stoet van lachende verpleegsters verliet om kwart over negen het Elizabeth's gasthuis. Zingend en zwaaiend met hun witte kapjes trokken zij in brede rijen naar de Grootte Houtstraat om joelend en hossend uiting te geven aan hun overgrote blijdschap. Tegen tien uur zwierven al hele stoeten jongelui zingend en juichend door de binnenstad Niet één mof had zich dezen avond op straat vertoond, en dit sterkte de menigte in het geloof, dat het eind van alle misère nu toch werkelijk gekomen was. In de Grootte Houtstraat was men nog opgewekt aan het dansen bij gitaarmuziek, toen de vreugde plotseling werd verstoord door het

naargeestige geluid van klossende moffenlaarzen, die in het duister naderbij kwamen. Tierend en bulderend kwamen onze voormalige „beschermers" op de jongelui toe, teneinde een van hun laatste staaltjes van „militarisch" optreden in het publiek ten beste te geven. En dús ging dit gepaard met een verbijsterend gebrul als zij hun gehate bevelen met scherpe stem uitschreeuwden. En dús moesten we voor de zoveelste maal aanschouwen hoe groepjes burgers voor de knallende gewerschoten van onze vijanden angstig uiteen stoven. En dús werden de jongelui, die niet tijdig wisten te ontsnappen, met vuistslagen en trappen tegen de benen bijeen gedreven, om met de handen omhoog naar den Ortskommandant gevoerd te worden. . . . Tweehonderd jongemannen brachten het laatste uur van deze dag door in hotel „Den Hout", om te middernacht volgens het toegesnuwde bevel naar huis terug te keren.

Zaterdag 5 Mei 1945

*Haarlem herleeft
Verrassende kennismaking
De dag der bevrijding*

Het eerste teken van de herkegen vrijheid demonstreerde zich al 'smorgens vroeg, toen tientallen jongemannen met lijmpot en kwast er op uit gingen om overal extra-bulletins van de Haarlemse ondergrondse pers aan te plakken. Hield men vroeger ieder blaadje angstvallig uit het gezicht, nu liep men met hele pakketten gestencilde nieuwsblaadjes alsof het de gewoonste zaak ter wereld was. De overgave zou 'smorgens te acht uur van kracht worden, maar al voor dien tijd waren reeds hier en daar de Nederlandse vlaggen uitgestoken en tegen negen uur was de heele stad een zee van kleurige vlaggen. Iedereen toide zich met oranje, kinderen verschenen op straat gekleed in rood-wit-blauwe biouses, oranje rokjes en met mutsen op het hoofd in de nationale kleuren. De venters met oranje-vlaggetjes en strikjes werden bestormd en kwamen handen te kort om de mensen te bedienen. Wie zijn vlaggestok dezen winter al verstookt had, trok er nu op uit om een nieuwen te bemachtigen en menigeen slaagde daar waarachtig nog in. De winkeliers haalden hun voorraad aan vlaggen, wimpels en oranje linten, die zij jarenlang zuinig bewaard en met zorg tegen de vernielzucht van moffen en motten beschermd hadden, weer uit de schuilhoeken van winkels en magazijnen te voorschijn. Het publiek vormde lange rijen voor de manufacturenwinkels, maar duizenden die graag een nieuwe vlag wilden verschaffen, moesten zich tevreden stellen met het oude dundoek van vóór 1940. Anderen kochten tientallen papieren vlaggetjes en pavoiseerden daarmee den gevel.

En toch zal het altijd een raadsel blijven waar al die oranje gekleurde papieren en

Als koeien konden spreken....!

dan zouden ze zeggen
koopt Uw melk bij

**v. d. HELM's
Melkbedrijf
Kl. Houtstraat 104**

**ALLE MAGEN KUNNEN
CARELS' BROOD VERDRAGEN**

Jac. van Neste

Commestibles en
Delicatessenhandel

Wagenweg 122 - Haarlem

Wij hopen dat wij U spoedig alles kunnen leveren op het gebied van

FIJNE VLEESWAREN
DELICATESSEN
CONSERVEN
BONBONS
BISCUITS
en alle Indische artikelen
VOOR DE RIJSTAFEL

In VIJF oorlogsjaren hebben wij
GEEN Surrogaat „geleverd" dus
ook nu **NIET!**

Verzekert U van onze Service!

Algemeen Assurantiekantoor

Wm. Estarippa

Parklaan 11, Haarlem, Telef. 21814

stoffen vandaan zijn gekomen. Hoeden, petten, jasjes, sokken en dassen, kortom alle kledingstukken, die men zich kan voorstellen waren in de nationale kleuren of in oranje vertegenwoordigd.

Een stel handige jongens, die blijkbaar om brandhout verleggen waren, begonnen al gauw de keurig op maat gezaagde dennenpaaltjes van de z.g. „Deckunglöcher“ te s.open en met bakfietsen vol hout gingen zij naar huis.

Bij den schuilkelder op de Dreef, waar op 7 Maart j.l. zestien Nederlanders door de Moffen gefusilleerd waren, legden enkele burgers bloemen neer, welk trefend voorbeeld terstond op zo grote schaal navolging vond, dat de gehele schuilkelder des middags overdekt was met een mozaïek van bloemen. Den helen dag defileerden Haarlem's burgers met ontbloot hoofd langs deze plaats, waar enkelen vielen voor ons aller vrijheid. De drukte in de stad, was na den middag overstelpend. Grote Houtstraat en Grote Markt waren één deinende mensenzee, waartussen de groepjes Moffen, die er zich nu en dan een weg door trachten te banen, eenvoudig in het niet verzonken. Op sommige punten, waar opgewekte muziek weerklonk van vaderlandse liederen, afgewisseld door Engelse dansmuziek, was het zelfs voor gewapende Duitse patrouilles ondoenlijk zich er doorheen te wringen. Voor liefhebbers van een dansje wist het publiek wel ruimte te maken.

Ook de Moffen bleken grote belangstelling te koesteren voor onze fraai versierde gevels. Tot zij echter zo kleingeestig waren om hier en daar Amerikaanse en Engelse vlaggen weg te nemen, tekent hun mentaliteit eens te meer.

Voor vele juffertjes, die in de afgelopen jaren tot onze diepe ergernis, omgang onderhielden met onze onderdrukkers, is dit weekend een bevrijding een nachtmerride geweest. Hun schone blonde lokken, variërend van platina-kleurig tot fel rood, zo vaak gestreeld door een of anderen Mof, werden nu door Hollandse jongemannen aangepakt. Met schaar en tondeuse werden deze moffen-liefjes van hun haardos ontdaan, zodat zij geen kans zullen krijgen straks met een Canadees uit zwieren te gaan. Dat de jongemannen, die zich aan dit verdienstelijk werk hebben gewijd, in sommige gevallen iets te ver zijn gegaan, valt te betreuren. Over het algemeen had deze afstraffing echter een ordelijk verloop en stellig zullen hierbij minder onrechtvaardigheden zijn begaan dan de Duitsers bijvoorbeeld in Vught bedreven.

Het grootste genoegen van dezen dag der Bevrijding was evenwel voor menigeen dat hij zich nu vrij en frank kon vertonen. Tal van bekende Haarlemse families traden na een verblijf van enkele jaren binnenshuis weer in het vrije daglicht. Zo kon het geschieden, dat men voor zijn huisdeur kennis maakte met een heer, die beweerde al drie jaar lang je buurman te zijn, terwijl je hem nog nooit gezien hebt? Maar na hem kwamen dan ook nog zijn vrouw en dochters en onwillekeurig vroeg je je af: „Zijn wij nu zo onoplettend geweest, dat wij daar niets van wisten of zijn zij zo bijzonder voorzichtig geweest? Het antwoord is niet moeilijk: zwijgzaam-

DE ERMCENNAK

Wij zijn een oude saeck, met allerhande klanten.
Goedt en goedtkoop en vluch syn onse afbesanten.
Wij komen overal, syn immer te ontbieden.
De alderbeste saeck voor rijke en arme lieden.

heid en uiterste behoedzaamheid zijn de beste waarborgen voor het welslagen van een plan, waarbij geheimhouding noodzaak is.

Zondag 6 Mei 1945

Zouden ze komen?

Van de vroege morgen tot in de middag stroomden de burgers uit de omliggende plaatsen naar Haarlem om de intocht van de Engelse troepen te aanschouwen. In de middaguitzending van Radio Oranje werd echter gemeld dat de bezetting van Noord-Holland waarschijnlijk pas op Maandag zou plaats hebben door het 1ste Canadees legercorps.

De stemming in de stad was buitengewoon goed, bij sommige jongelui af en toe zelfs overmoedig. Want nóg was er in de overvolle straten geen andere gewapende macht dan die van de moffen. In de Grote Houtstraat werden weer twee Haarlemmers het slachtoffer van hun optreden. De gehele middag hoorde men, nu hier, dan daar revolver- en geweschoten, waardoor een onrustige, gedrukte stemming onder de mensen ontstond.

Maandag 7 Mei 1945

De groote dag voor de B. S.

De Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten van het Commando Haarlem werden in den loop van den nacht opgeroepen om nu in het openbaar aan te treden. Honderden B.S.ers begaven zich naar de meldingsposten en werden dan in scholen en andere grote gebouwen, zoals het Concertgebouw, ingekwartierd. Het politieke politiebureau aan de Nassaulaan, werd tot hoofdkwartier van de B.S. ingericht en de eerste auto's met oranje nummerborden, waarop in zwarte letters B.S. 12 enz., verschenen nu op den weg. Bij tientallen kwamen nu de auto's en motorrijwielen voor den dag. Omstreeks 2.15 uur werd de eerste Canadeesche auto op het Houtplein signaleerd, die snel langs de singels en Heerenvest in de richting Amsterdam verween. De gids van de B.S., die den Canadezen moest begeleiden, kreeg met zijn gasgeneratorauto geen schijn van kans om hen bij te houden! Ongeveer half drie arriveerden in de Barrevoetstraat een tweetal Haarlemmers van de Stoottroepen N.B.S., die in een jeep uit Brabant waren

U behoeft geen hout meer te kappen,

Of van de moffen te gappen.

Bij de Graaf's kolen vergeet U subiet

Alle ellende en oorlogsverdriet.

A. de Graaf Jr. C.V.
Wilhelminastraat 19

ONZE ZAAK

STAAT ROTSVAST

SINDS 1904

LEVENS MIDDELEN BEDRIJF

N. v. BEUSEKOM

LEIDSCHESTRAAT 20d

HAARLEM

antiek

EEN

VERTROUWD BEMIDDELAAR

P. G. KERVEZEE

ZIJLSTRAAT 51

ROTTERDAMSCHER BANKVEREENIGING

N.V.

KANTOOR HAARLEM

Gevestigd:

Heek Zijlstraat-Nieuwstraat

ALLE BANKZAKEN:

Bankgiro's, Credieten, Effec-
ten, Coupons, Deposito, Safe-
inzichting, Assurantiën

De Rotterdamsche Bankvereeniging N.V. heeft
180 vestigingen in Nederland. Laat ons Uwe
betalingen snel en accuraat verrichten.

VRAAGT ONS INLICHTINGEN

gekomen om hun ouders te bezoeken. Laat in den middag, toen de intocht van de Canadesche troepen hier werd verwacht, droeg de Ordedienst van de B.S. zorg voor de afzetting van de rijwegen. De commandant centrum, met wien wij de afzetting van de rijwegen in de binnenstad controleerden, moest hier en daar nog enkele aanwijzingen geven, doch over het algemeen kon hij verklaren, dat de Ordedienst van onze Haarlemse B.S. voor haar taak volkomen berekend is. Wij waren er getuige van, dat een tweetal strijders van de B.S., „sware jongens“ in de ogen van de Gestapo, een arrestant binnenbrachten. Het was een N.S.B.'er, die er van verdacht werd wapens verborgen te houden. Er was huiszoeking gedaan en de bewijstukken werden overlegd. „De Nederlandse vlag, die daar uit huis hing, hebben we ook maar meegenomen.“ vertelde een van de B.S.-ers. „Wij hadden er wel geen opdracht toe, maar we konden het toch niet langer aanzien.“

Dinsdag 8 Mei 1948

Haarlem begroet de Canadezen

De vreugde stijgt ten top

*De heer M. A. Reinalda geïnstalleerd
als waarnemend burgemeester.*

Nooit heeft Haarlem met zulk een uitbundige vreugde zijn bezoekers verwelkomd als nu ten beurt viel aan de Canadese soldaten. Tienduizenden scharden zich langs de hoofdwegen, veroverden een gunstig plaatsje op een dak of voor een venster en verlieten dat den heelen dag niet meer. Eten, voor zover er was, had men meegenomen en voor cigarettens, nu daar zouden de Canadiërs wel voor zorgen.

En hoe hebben zij ons getraceerd! Handenvol sigarettens gaven zij weg, duizenden en duizenden in totaal. Het enthousiasme van de menigte kende geen grenzen meer. De auto's werden reeds aan de buitenzijde van de stad bestormd en volgeladen met kinderen en oudere jongens en meisjes passeerden zij de straten, waar duizenden zich verdrongen om toch maar een glimp op te vangen van een lachende Canadese. De motor-

rijders maakten den heelen dag toertjes met kinderen of jonge meisjes op de duozitting en 's avonds zagen we een auto van het Canadian Medical Corps volgeladen met Haarlemse verpleegsters door de stad rijden, uitbundig toegejuicht door de menigte.

's Middags vonden op het Stadhuis besprekingen plaats tussen den wvd. burgemeester en verscheidene autoriteiten. Burgemeester Reinalda hield op het bordes van het stadhuis een toespraak tot de Haarlemmers en beloofde deze met het voorlezen van een proclamatie van H.M. de Koningin, waarop een daverend driewerf hoera volgde.

De B.S. begonnen in den namiddag met het arresteren van N.S.B.-ers. Het publiek hief telkens als een Moffenknecht uit huis gehaald werd spreekwoorden aan: „Een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht, Alle N.S.B.-ers in de Bakensseergracht!“

Het was geen hartverheffend schouwspel zo'n arrestant, nagejouwd door het publiek, te zien wegvoeren. Maar nu hebben wij de voldoening dat er tenminste recht zal gesproken worden.

Neen, heel wat aardiger was het, ja soms ontroerend, te zien, hoe de Canadezen die des avonds de stad in gingen, vriendschap sloten met jongens en meisjes, ons gul onthaalden op heerlijke Engelse sigarettens, kinderen tracteerden op stukken chocolade en kortom alles weggaven, waarover zij konden beschikken. Menig Haarlemmer was den koning te rijk, als hij er in slaagde een Canadese of een Tommy mee te tronen naar zijn huis. Onder vrolijk gekout werd daar de avond doorgebracht en tot laat in de avond heerste er een feestelijke stemming alom in de stad.

De B.S. eerde zijn gevallen makers door op de plaatsen waar zij gefusilleerd werden grote bloemenkransen neer te leggen. Tot diep in de nacht bleef het defile der burgers bij de schuilkelder op de Dreef aanhouden.

Waarlijk, deze dag was de dag der verlossing, het was ook voor ons Victory-day, de dag der overwinning, en wij hebben het eind van de oorlog in Europa gevierd met een jubelende ontvangst van de geallieerde troepen.

EEN VRIEND IN DE NOOD

„Vrienden in de nood, honderd in een lood.“ zegt een Hollands spreekwoord. Gelukkig zijn er ook nog uitzonderingen. Ook de Fluistervink heeft in haar illegale periode zo'n trouwe vriend gehad: Lou Braakman.

Hij behoorde tot de eerste distribuanten. Z'n krantenwijk nam in de loop der maanden een grote vlucht. Z'n sigarenzaken waren de niet officiële tijdingzalen van de Fluistervink. Aan duizenden heeft hij het ware nieuws verteld.

Ook finantieel droeg hij z'n steentje bij. Niet alleen stortte hij zelf wekelijks z'n aandeel. Ook de mensen die dagelijks bij hem een krantje haalden kregen een vriendelijke tip.

De kleine Lou, z'n zoon van net zeven

jaar, was [krantenjongen. Dagelijks ging hij op z'n fietsje de wijk in. Braakman heeft ons door heel wat moedlijkheden heen geholpen. De grootste waardering hebben wij echter voor het feit dat hij, ondanks z'n spontane hulp, nooit nieuwsgierig is geweest. Nooit heeft hij geweten waar de Fluistervink gedrukt werd. Nooit heeft hij gevraagd wie eraan meewerkten. Z'n enige vraag was: „Kan ik helpen?“ Lou je was altijd de bescheiden man op de achtergrond. Daarom willen wij je nu eens in het zonnetje zetten. In het Oranjezonnetje. Hartelijk bedankt. Mr. O.

Nederland gaat bouwen

!

N. V. Aannemersbedrijf

v. h. F. Broersma

Behoort bij de beste bouwers

NICOLAAS v. d. LANSTRAAT 35

A. A. F. Braakman

MEUBELMAKER

Woonplaats:

2e THEEMSTRAAT 12

Werkplaats:

GRAVINNESTEEG 4

*Al de dagen onzer plogen
Gaan ten eenemaal voorbij,
Uit dit duister rijst de luister
Van een nieuwe heerschappij.*

Ook dan blijft

„EIGEN HULP”

doorgaan zijn afnemers
tot hun groote tevreden-
heid te bedienen.

Kruidenierswinkels:

Zijlstraat 56-58, Haarlem

Raadhuysstraat 54,

Heemstede

Brood- en

Banketbakkerij:

Ged. Oude Gracht 3,

Haarlem

Heerlijk Ijs.....

en vele andere lekkernijen zal

„De Ijspost”

ZIJLSTRAAT 39 - HAARLEM

binnenkort weer voor U bereiden.

WELDRA GAAT HET BROOD

WEER VAN DE BON!

Blijft ook dan vaste klant bij

W. G. BLEIJENBERG

SPECIALITEIT IN DE

BEKENDE ZANDKOEKEN

De Ruijterweg 9, Haarlem

Telefoon 12808

Banketbakkerij

Cornegoor

GROOTE HOUTSTRAAT 120A

opent zoo spoedig mogelijk voor

Chocolade

Gebak

Bonbons

*In de oorlog hebben wij
steeds ons best gedaan
Komt nu ook met de vrede
bij de Pelikaan*

Drogisterij

DE PELIKAAN

Schotersingel 48

HAARLEM'S OUDSTE ADRES

voor het

olderen

van Zilver, Tin, Koper, Blik

Ook bekend met antiek werk

Nieuwe bodems onder

pannen en ketels

Ook geheel nieuwe pannen

van aluminium naar maat

N. Laeschuit

GEDEMPTE OUDEGRACHT 132

Met genoeg...

hebben wij de levens-
middelen van het Rode
Kruis verstrekt. Mogen
wij U straks ook andere
levensmiddelen leveren?

W. J. DEMMERS

PIETER KIESSTRAAT 5

Ons dagelijks brood...

komt straks weer in grotere
portie's op tafel en dan na-
tuurlijk van Charitée. Dat
is goed brood, want.....

U EET VOOR TWEE

MET BROOD VAN CHARITÉE!

Pres. Steynstraat 43

*Oh wat zijn we heden blij
Holland is nu eindelijk vrij
Straks is er boter, kaas en ei
Bij Meiland weer in bonte rij*

MEILAND

ZIJLSTRAAT

KIJK UIT!!

De „Uitkijk" zal U mede-
deelen wanneer bij ons
den verkoop begint

L. DOORTMONT

Chef Kasper Middink's Wijnhandel

Groote Houtstraat 79

HAARLEM

Een sigaret....

waar je van
staat te tollén,
vindt U straks bij

Lou Braakman

Jacobijnestraat 8
Leidschevaart 26

Import-Engros Handel

L. J. Faase - Haarlem

Kleine Houtstraat 73
Gevestigd 1887

Uw grossier in het verleden
Uw grossier ook in de toekomst!

/ Huishoudelijke artikelen
Galanterieën
Toiletartikelen
Sponsen - Zeemleder

De R.A.F. brengt...

LEVENS MIDDELEN.

Deze kunt U krijgen bij

De Comenij

M. & H. MILATZ
Schouwttjeslaan 3A

VRIJHEID - BLIJHEID

Geen gevaar voor inbeslagname meer
Breng bij ons uw wagens in stalling
Billijke tarieven

Eerste klas reparatie-inrichting

GARAGE „KILIAN”

KLEIN HEILIGLAND 32-34 - TELEFOON 12750 - HAARLEM

Franken's

**Brood- en
Banketbakkerijen**

brengen

weer

spoedig

een

grooter

rantsoen

en

vele

van

ouds

befaalde

lekkernijen

Abonneert U op de Uitkijk!

Het weekblad van oud-illegale strijders

In de eerstvolgende weken brengen wij uiterst boeiende beschrijvingen van het werk der ondergrondse beweging in Haarlem en Omgeving. De schietpartij te Halfweg. Het stelen van radio-toestellen uit de opslagplaats bij Vroom en Dreesman. De gevangennamen van N.S.B.-kopstukken op de dag der bevrijding etc., etc.!

Wilt gij weten wat de illegalen van Haarlem en Omgeving in hun verzet gedaan hebben, neem dan een abonnement op **DE UITKIJK**. Prijs fl. 2,50 per kwartaal - fl. 10,- per jaar.

Intekenbiljet

Ondergetekende

Naam

Voornaam

Straat

Woonplaats

wenst zich te abonneren op De Uitkijk, per kwartaal, per half jaar, per jaar *)

(* Doorhalen wat niet gewenst wordt.)

Dit biljet in te leveren

bij de Administratie of bij het Hoofdbureau Grootte Houtstraat 73, Haarlem.